

ნუგზარ ამილახვარი
გიორგი ამილახვარი

ხელნაწერის უფლებით

შესავალი ინტერნეტში

(უნივერსიტეტის სტუდენტებისათვის)

თბილისი - 2013

სახელმძღვანელოში მოცემულია გექნიკურ მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორის, თბილისის ღია სასწავლო უნივერსიტეტის სასწავლო პროცესის მართვის დეპარტამენტის უფროსის მოადგილის, ინჟინერიის ფაკულტეტის დეკანის, საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის უფროსის, კომპიუტერული მეცნიერების პროფესორი, საბაკალავრო და სამაგისტრო სასწავლო პროგრამების ხელმძღვანელის, მომაცემთა ბაზების მიმართულების უფროსის, კომპიუტერული მეცნიერების სრული პროფესორის ნუგზარ ამილახვარის და მათემატიკის მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორის საქართველოს სამთავრობო კანცელარიის საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამსახურის უფროსი სპეციალისტის, თბილისის ღია სასწავლო უნივერსიტეტის კომპიუტერულ მეცნიერებათა ასისტენტ პროფესორის გიორგი ამილახვარის ერთობლივი სახელმძღვანელო, რომელშიც გადმოცემულია მრავალწლიანი (20 წელზე მეტი), მეთოდურად დამუშავებული, ლექციების კურსი.

სახელმძღვანელოში მოცემულია ინფორმაცია ინტერნეტზე, ინტერნეტის ბროუზერებზე, ინტერნეტში საძიებო სისტემებზე და ელექტრონული ფოსტით სარგებლობის უნარ-თვისებებზე.

წიგნი, ძირითადად, განკუთვნილია უნივერსიტეტის სტუდენტებისათვის. ასევე მოცემული წიგნით შეუძლიათ იხელმძღვანელონ იმ პირებმაც, რომლებსაც არ გააჩნიათ კომპიუტერთან ურთიერთობის გამოცდილება.

ავტორები წინასწარ უხდიან მადლობას წინადადებებისათვის და შენიშვნებისათვის, რომელიც შეგიძლიათ გამოაგზავნოთ ელექტრონული ფოსტის მისამართზე nukriami@gmail.com ან პირდაპირ ურთიერთობებისათვის ტელეფონზე: (599) 559901.

ISBN 978-9941-0-5728-1

ყველა უფლება დაცულია. ამ წიგნის არცერთი ნაწილი (იქნება ეს ტექსტი, ფოტო, ილუსტრაცია თუ სხვა) არანაირი ფორმით და საშუალებით (იქნება ეს ელექტრონული თუ მექანიკური), არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ავტორების წერილობითი ნებართვის გარეშე. საავტორო უფლებების დარღვევა ისჯება კანონით.

ინტერნეტის საფუძვლები

ინფორმაციის მიღებისა და გავრცელების სხვა საშუალებებთან ერთად (როგორცაა ჟურნალები, გაზეთები, რადიო, ტელევიზია და სხვ.) სულ უფრო და ურო დაიმკვიდრა ადგილი ინტერნეტმა, რომელსაც არ გააქჩნია არანაირი საზღვარი მთელი პლანეტის მცხოვრებლების ინფორმაციის ურთიერთგაცვლისათვის.

1989 წელს ტიმ ბერნერს ლიმ (Tim Berners Lee), რომელიც მუშაობდა ბრიტული გამოკვლევების ევროპულ ორგანიზაციაში (CERN), და სხვა მეცნიერებმა შექმნეს მსოფლიო ქსელის კონსორციუმი (World Wide Web Consortium), რომელსაც უწოდებდნენ - W3C, შემდგომ ყველამ გაიცნო როგორც WWW. იგი პირველ ხანებში შეიქმნა როგორც მრეწველობის კონსორციუმი.

მსოფლიო ქსელის კონსორციუმი არის საერთაშორისო კონსორციუმი, რომელშიც როგორც დამფუძნებლები, ასევე ნებისმიერი მისი მომხმარებელი ცდილობენ განავითარონ ერთი მიმართულებით ქსელის სტანდარტები, პროტოკოლები, მართვის პრინციპები, პოტენციალი და სხვ., რათა არ მოხვდეს ქსელის სხვადასხვა სახით დანაწევრება და განსორციელდეს მისი მრავალხანიანი უპრობლემო განვითარება. 1994 წლიდან კონსორციუმმა გამოსცა 110-ზე მეტი ასეთი სტანდარტი, რომლებსაც უწოდებენ W3C-ს რეკომენდაციებს.

კონსორციუმი ღია ფორუმების მეშვეობით კონსორციუმი ღია ფორუმების მეშვეობით განიხილავს ქსელის განვითარების ძირითად მიმართულებებს და პრინციპებს, რათა იგი აკმაყოფილებდეს თავსებადობას როგორც ყველა აპარატურულ ტექნოლოგიებს, ასევე ნებისმიერ პროგრამულ უზრუნველყოფის სისტემებს და ამით არ უნდა დაუშვას ქსელის ფრაგმენტაცია.

W3C-ს გლობალური ინიციატივები აგრეთვე შეიცავენ კავშირებს ყველა ნაციონალურ, რეგიონალურ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან მთელს მსოფლიოში.

საძიებო სისტემები

ინტერნეტის ძირითადი დანიშნულებებია სასურველი ინფორმაციის მოძიება/გამოქვეყნება და ელექტრონული წერილების მიღება/გაგზავნა.

განვიხილოთ ეს ორი ნაწილი ცალცალკე.

ინფორმაციის მოძიებისათვის გამოიყენება საძიებო სისტემები, რომლებიც საკმაოდ ბევრია ინტერნეტში: Google, Live Search, Yahoo, Lycos.com და სხვ.

განვიხილოთ ერთერთი მათგანი (მაგ., Google), რადგან ძირითადი პრინციპები ყველასათვის ერთია.

საძიებო სისტემაში შესვლისათვის მომხმარებელმა უნდა აკრიფოს სამისამართო სტრიქონში "http://www.google.ge".

შესაძლებელია უფრო მოკლედ დაწერა (მაგ., “www.google.ge” ან სულაც “google.ge”), რადგან შედეგი ერთია.

ეკრანის შუაში გამოსახულ სტრიქონში მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს საძიებო სიტყვა ან წინადადება, რომელიც უფრო კარგად აღწერს საძიებო ინფორმაციას და დააჭიროს ღილაკს **Google ძებნა**.

ღილაკის დაჭერის შემდეგ გამოისახება გვერდი სადაც ჩამოთვლილია ყველა ის ინტერნეტ-მისამართები, რომლების აკმაყოფილებენ საძიებო ინფორმაციის კრიტერიუმებს ჩამოთვლილი კრიტერიუმების დაკმაყოფილების სიძლიერის მიხედვით.

თუ მომხმარებელი დააჭერს ღილაკს **იღბალს მივენდობი**, პირდაპირ გადავა იმ ინტერნეტ-გვერდზე, რომელიც ძებნაში პირველი იქნებოდა.

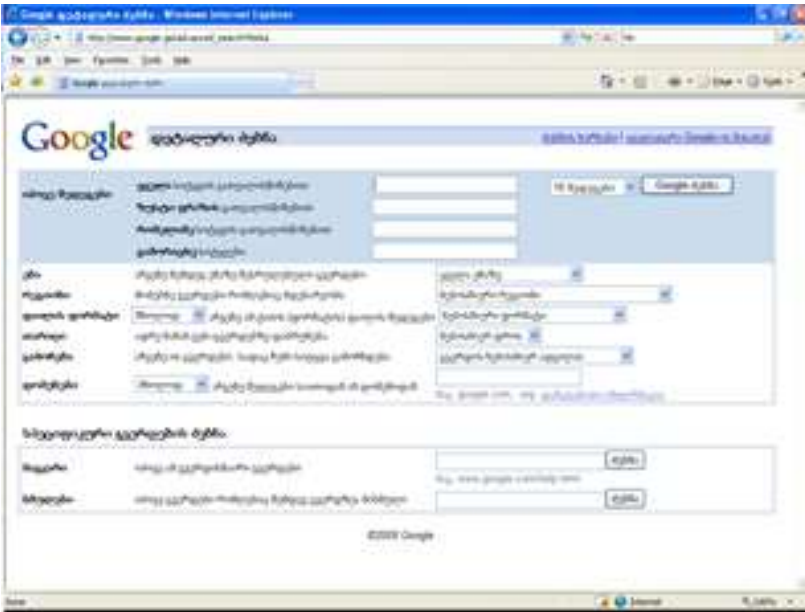
საძიებო სტრიქონის ქვემოლ ჩასართავია თუ სად განახორციელოს ძებნა: მთელ **ინტერნეტში** თუ მხოლოდ **საქართველო**-ს ვებსივრცეში, ხოლო მარჯვნივ გამოსახულია სამი სტრიქონი: **გაძლიერებული ძებნა**, **პარამეტრები** და **ენათა ინსტრუმენტები**.

თუ მომხმარებელი დააჭერს **გაძლიერებულ ძებნას**, მონიტორის ეკრანზე გამოისახება ფანჯარა, რომელშიც შესაყვანია **დეტალური ძებნის** პარამეტრები.

ფანჯრის პირველი ნაწილი **იპოვე შედეგი** შედგება ოთხი სტრიქონისაგან.

პირველ სტრიქონში **ყველა სიტყვის გათვალისწინებით** მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს ყველა ის ცალკეული სიტყვა, რომელიც აუცილებლად უნდა იყოს მოძიებულ ინტერნეტ-გვერდზე.

მეორე სტრიქონში **ზუსტი ფრაზის გათვალისწინებით** მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს ის ფრაზა, რომელიც მოძიებულ ინტერნეტ-გვერდზე ზუსტად ასევე იქნება გამოსახული.

მესამე სკრიქონში **რომელიმე სიტყვის გათვალისწინებით** მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს ყველა ის ცალკეული სიტყვა, რომელიც სასურველია იყოს მოძიებულ ინტერნეტ-გვერდზე.

მეოთხე სკრიქონში **გამორიცხე სიტყვები** მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს ყველა ის ცალკეული სიტყვა, რომელიც არ უნდა იყოს მოძიებულ ინტერნეტ-გვერდზე.

მეორე ნაწილის პირველ სკრიქონში **ენა** მომხმარებელმა ჩამოსასმელელ სიაში უნდა შეარჩიოს ის ენა, რომელზეც უნდა იყოს გამოსახული მოძიებული ინტერნეტ-გვერდი.

მეორე ნაწილის მეორე სკრიქონში **რეგიონი** მომხმარებელმა ჩამოსასმელელ სიაში უნდა შეარჩიოს ის რეგიონი, რომელშიც უნდა მდებარეობდეს მოძიებული ინტერნეტ-გვერდი.

მეორე ნაწილის მესამე სკრიქონში **ფაილის ფორმატი** მომხმარებელმა მარცხენა ჩამოსასმელელ სიაში უნდა შეარჩიოს წინადადება

მხოლოდ ან გამორიცხე და მარჯვენა ჩამოსაშლელ სიაში კი საძიებელი ფაილის ფორმატი.

მეორე ნაწილის მეოთხე სტრიქონში **თარიღი** მომხმარებელმა ჩამოსაშლელ სიაში უნდა შეარჩიოს თუ რომელი ინფორმაციის მოძიება სურს – **გასული 24 საათის, კვირის, თვის თუ წლის**.

მეორე ნაწილის მეხუთე სტრიქონში **გამოჩენა** მომხმარებელმა ჩამოსაშლელ სიაში უნდა შეარჩიოს თუ საძიებო სიტყვები/წინადადება სად უნდა ჩანდეს – **გვერდის სათაურში, გვერდის ტექსტში, გვერდის ინტერნეტ მისამართში თუ გვერდის ბმულებში**.

მეორე ნაწილის მეექვსე სტრიქონში **დომენები** მომხმარებელმა მარცხენა ჩამოსაშლელ სიაში უნდა შეარჩიოს წინადადება **მხოლოდ ან გამორიცხე** და მარჯვენა ჩამოსაშლელ სიაში კი რომელ დომენებში ეძებოს (მაგ. com – კომერციული გვერდები, edu – საგამნათლებლო გვერდები, ge – საქართველოს გვერდები და სხვ.).

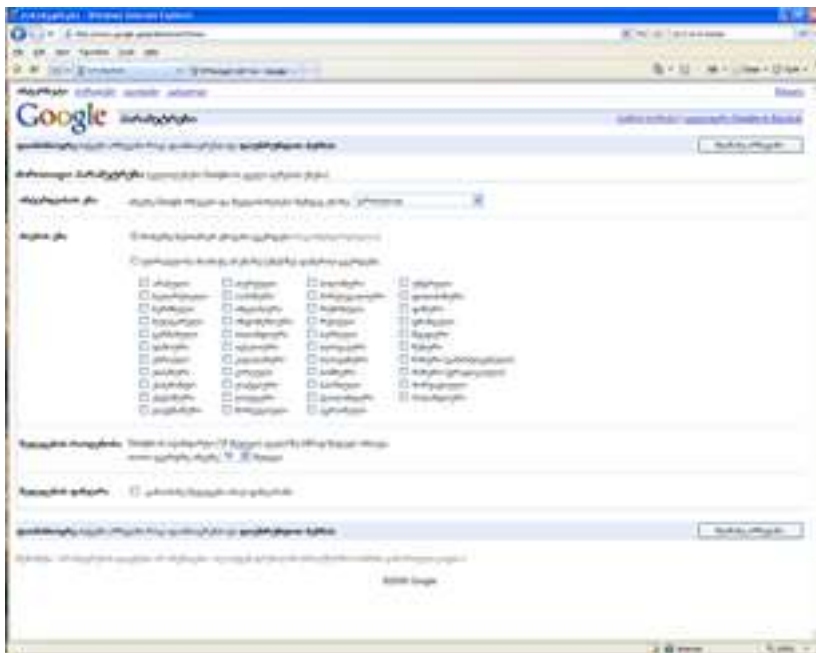
ფანჯრის ქვედა ნაწილი **სპეციფიკური გვერდების ძებნა** შედგება ორი სტრიქონისაგან.

პირველ სტრიქონში **მაგვარი** მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს ყველა ის ინტერნეტ-მისამართები, რომლის მსგავსიც უნდა იყოს საძიებელი ინტერნეტ-გვერდი.

მეორე სტრიქონში **ბმულები** მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს ყველა ის ინტერნეტ-მისამართები, რომელსაც გააჩნია ჩაწერილი ბმული.

თუ მომხმარებელი დააჭერს **პარამეტრებს**, მონიტორის ეკრანზე გამოისახება ფანჯარა, რომელშიც შესაყვანია Google-ს **ძირითადი პარამეტრები**.

ეს პირველ რიგში არის Google-თან ურთიერთობის **ინტერფეისის ენა**, რომელიც მომხმარებელს შეუძლია შეარჩიოს სიაში. და

ძიების ენა, რომელშიც მომხმარებელმა უნდა მიუთითოს თუ რომელ ენას ანიჭებს უპირატესობას ძიების პარამეტრების მიცემისას.

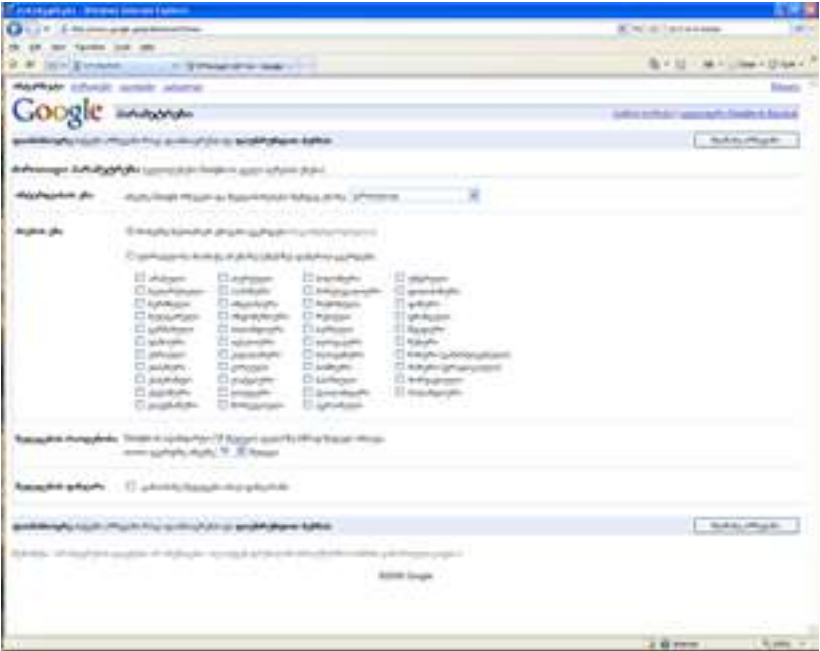
შემდეგ ნაწილში **შედეგების რაოდენობა** მომხმარებელი უთითებს თუ ერთდროულად რამდენი შედეგი აჩვენოს ინტერნეტ-გველზე.

ბოლო ნაწილში **შედეგების ფანჯარა** მომხმარებელი უთითებს თუ სად გამოვიდეს მოძიებული ინტერნეტ-მისამართები – ახალ თუ იმავე ფანჯარაში.

თუ მომხმარებელი დააჭერს **ენათა ინსტრუმენტებს**, მონიტორის ეკრანზე გამოისახება ფანჯარა, რომელშიც მომხმარებელს შეუძლია შეარჩიოს Google-თან ურთიერთობის ენა.

ეხლა განვიხილოთ ის მეთოდები, რომლის მეშვეობითაც მომხმარებელს შეუძლია პირდაპირ საძიებო სკრიქონში შეიყვანოს გაძლიერებული ძებნის პარამეტრები.

თუ მომხმარებელს უნდა დავისვენოს ჰავაის კუნძულებზე და თან გოლფიც ითამაშოს, საძიებო სტრიქონში უნდა აიკრიფოს *vacation Hawaii golf* და არა ცალკე რომელიმე ამ სიტყვიდან, რომლის შემდეგ კიდევ მოძებნილში ძებნა.

საძიებო სტრიქონში დაწერილი სიტყვები არ რეაგირებენ რეგისტრზე (ანუ ერთიდაიგივედ აღიქვება სიტყვები: *george, George* და *gEoRgE*).

საძიებო სტრიქონში დაწერილი სიტყვებს შორის ავტომატურად იგულისხმება ლოგიკური *და*.

საძიებო სტრიქონში დაწერილი საერთო სიტყვებს უკეთდება იგნორირება (მაგ., *სადაც, როდესაც* და სხვ.). თუ სიტყვა აუცილებელია მას წინ ეწერება *+*, ხოლო თუ წინადადება მთლიანად საჭიროა იგი უნდა ჩაისვას ბრჭყალებში.

Google-ს დიდი დამსახურება იმაშიც მდგომარეობს, რომ იგი ეძებს მსგავსი სიტყვების მეშვეობითაც (მაგ., *რა ვაჭამოთ ძაღლს* თუ დაეწერთ Google აგრეთვე ეძებს *ძაღლის საჭმელი*).

თუ ძიებაში მომხმარებელს უნდა გამოირიცხოს რაიმე სიტყვა, მას წინ - უნდა დაეწეროს (მაგ., ვებებზე პოლიტიკურ ნოტას, მაშინ უნდა დაიწეროს *ნოტა -მუსიკა*).

თუ ძიებაში მომხმარებელს უნდა მოიძიოს რამოდენიმე ალტერნატივა, უნდა გამოიყენოს სიტყვა **OR** (მაგ., პარიზში ან ლონდონში სასტუმროს ძებნისას, უნდა დაიწეროს *სასტუმრო პარიზი OR ლონდონი*).

საძიებო სტრიქონში თუ მომხმარებელს უნდა მიუთითოს კონკრეტული ინტერნეტ-გვერდი, ამისათვის მან წინ უნდა დაწეროს სიტყვა *site:* (მაგ., *მიღების წესები site:www.cu.edu.ge*).

თუ მომხმარებელს უნდა განახორციელოს ძებნა რიცხვით (ან ფულად და სხვ.) ღიაპაზონში, მან ეს რიცხვები უნდა გაოცოს ორი წერტილით .. (მაგ., *მაცივარი 300..500 ლარი*).

დაცული ძებნის განხორციელებისას გამოირიცხება ინტერნეტ-გვერდები, რომლებიც მხოლოდ უფროსებისათვის არის განკუთვნილი (და არა ბავშვებისათვის).

ელექტრონული ფოსტა

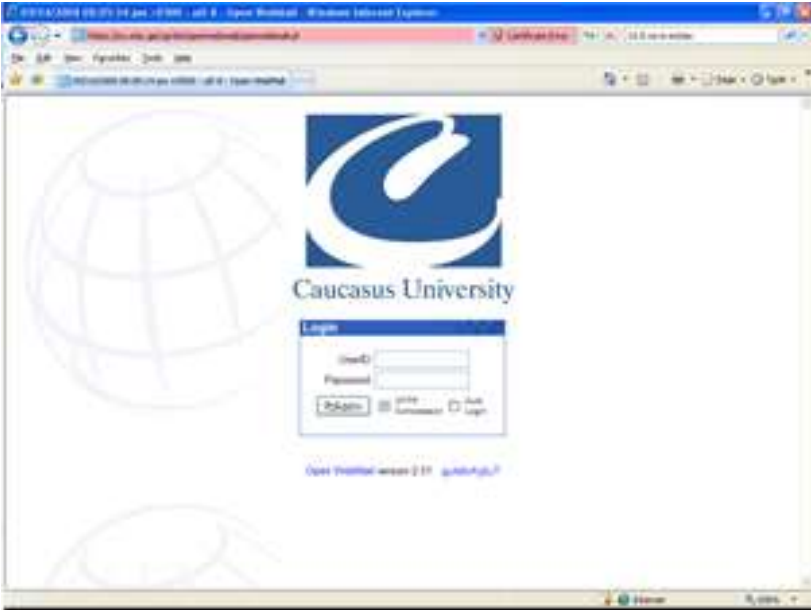
როგორც უკვე აღინიშნა ინტერნეტის ძირითადი დანიშნულებებია სასურველი ინფორმაციის მოძიება/გამოქვეყნება და ელექტრონული წერილების მიღება/გაგზავნა.

განვიხილოთ ელექტრონული წერილების მიღება/გაგზავნა. პირველ რიგში მომხმარებელი უნდა შევიდეს იმ ინტერნეტ გვერდზე, რომელზეც მას განთავსებული აქვს ელექტრონული წერილების სისტემა. თუ მომხმარებელს ჯერ არ გააჩნია იგი, მას შეუძლია

გახსნას ახალი ფოსტა ნებისმიერ საფოსტო ინტერნეტ-გვერდზე (მაგ., *posta.ge, hotmail.com, mail.ru, google.com* და სხვ.).

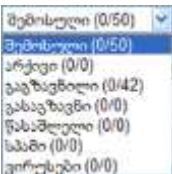
მაგალითად განვიხილავთ კავკასიის უნივერსიტეტის ელექტრონულ ფოსტას. ამისათვის მომხმარებელმა ინტერნეტ-გვერდის სამისამართო ბოლში უნდა აკრიფოს *cu.edu.ge* და დააჭიროს **Enter**-ს. გახსნილ ინტერნეტ-გვერდზე ქვედა-მარჯვენა მიდამოში უნდა გააქტიურდეს ნიშნაკი **WEB MAIL** წერილის ნახაგის გამოსახულებით, რომლის შემდეგაც პროგრამა გადავა შემდეგ ინტერნეტ-გვერდზე, სადაც მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს თავის საფოსტო მისამართის სახელი **UserID** და პაროლი **Password**. კავკასიის უნივერსიტეტის შემთხვევაში ელექტრონული წერილების მისამართს აქვს შემდეგი სახე *userid@cu.edu.ge*. რაც შეეხება პაროლს, იგი უნდა იცოდეს მხოლოდ მომხმარებელმა, რადგან ვისაც მას გაუშვლთ, მათ ყოველთვის შეეძლებათ თქვენი წერილების წაკითხვა, წაშლა, პაროლის შეცვლა და სხვ.

თუ მომხმარებელი იმყოფება ისეთ კომპიუტერზე, რომელზედაც სხვაც მუშაობს, არასოდეს ჩართოთ **Auto Login**, რომელიც იმყოფება ქვედა-მარჯვენა მიდამოში, რადგან მაგის ჩართვის შემთხვევაში შესაძლებელია შემდგომში პაროლის მითითების გარეშეც წერილების ფორმაგირების გაკეთება.

სახელისა და პაროლის შეყვანის შემდეგ ინტერნეტ-გვერდზე გამოსახება წერილების ფორმაგირების სტანდარტული ფანჯარა. განვიხილოთ ამ ფანჯარასთან ურთიერთობის ძირითადი ფუნქციები.

პირველ სტრიქონში გამოსახულია ჩამოსაშლელი სტრიქონი, რომლიდანაც შესაძლებელია გადასვლა წერილების დასათვალიერებ-

ლადა: **შემოსული, არქივის, გაგზავნილი, გასაგზავნი, წასაშლელი, სპამი და ვირუსები.** ფრჩხილებში პირველი ციფრი გამოსახავს წასაკითხ წერილების, ხოლო მეორე – სულ წერილების რაოდენობას.

გაყოლებაზე სტრიქონში დაწერილია თუ როგორ არის გამოყენებული სერვერის მიერ გამოყოფილი სივრცის ლიმიტი.

მეორე სტრიქონს (რადგან იგი ძირითადია) დაუბრუნდეთ შემდგომში.

ინტერნეტ-გვერდის შუა ნაწილში გამოსახულია ელექტრონული წერილების ჩამონათვალი შემდეგი სვეტების მიხედვით: **წერილის სტატუსი, თემა, გამგზავნი, თარიღი, ზომა და მონიშვნის სტატუსი.**

წერილის სტატუსის სვეტში გამოსახულია წაკითხულია თუ არა სტრიქონში მდებარე წერილი. თუ სტრიქონში გამოსახული კონვერტი დახურულია, ე.ი. წერილი წასაკითხია, ხოლო თუ ღიაა – წაკითხული. თუ კონვერტის გვარდზე გამოსახულია სკრეპი, ე.ი. წერილს თან ახლავს თანდართული ფაილი. თუ სტრიქონში გამოსახულ კონვერტს მიხატული აქვს შინდისფერი ისარი, ე.ი. წერილზე პასუხი გაგზავნილია. თუ მომხმარებელს სურს დააღაგოს წერილების სია

წერილის სტატუსის მიხედვით (ანუ ჯერ წასაკითხი და შემდეგ წაკითხული წერილები ან პირიქით) მან მაუსის საშუალების უნდა გაააქტიუროს სვეტის სათავეში მდებარე ოქროსფერი კონვერტი, რის შემდეგაც სტატუსი შეიცვლება. თუ მომხმარებელმა გაააქტიურა სტრიქონში მდებარე კონვერტი, სტრიქონში მდებარე წერილის სტატუსი შეიცვლება წაკითხულიდან – წასაკითხზე ან პირიქით წასაკითხი – წაკითხულზე.

თემის სვეტში გამოსახული გამოგზავნილი წერილების თემატიკის დასახელება (რომელსაც შეავსებს გამოგზავნი). აქაც სათაურზე დაჭერისას წერილების დალაგება თემატიკის ანბანის მრდალობის მიხედვით, ხოლო ხელმეორედ დაჭერისას - თემატიკის ანბანის კლებადობის მიხედვით. თუ მომხმარებელმა გაააქტიურა სტრიქონში მდებარე თემის დასახელება, მონიტორის ეკრანზე გამოსახება სტრიქონში მდებარე წერილის შიგთავსი.

გამგზავნის სვეტში გამოსახული გამომგზავნის ვინაობა. აქაც სათაურზე დაჭერისას წერილები დალაგება გამომგზავნის ანბანის მრდალობის მიხედვით, ხოლო ხელმეორედ დაჭერისას – გამომგზავნის ანბანის კლებადობის მიხედვით. თუ მომხმარებელმა გაააქტიურა სტრიქონში მდებარე გამომგზავნის სახელი, მონიტორის ეკრანზე გამოსახება სტრიქონში მდებარე გამომგზავნისათვის ახალი წერილის გაგზავნის ფანჯარა.

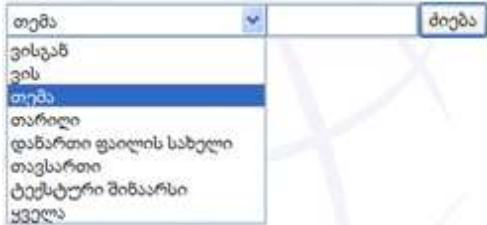
თარიღის სვეტში გამოსახული წერილის გამოგზავნის თარიღი. აქაც სათაურზე დაჭერისას წერილები დალაგება გამომგზავნის თარიღის მრდალობის მიხედვით, ხოლო ხელმეორედ დაჭერისას – გამომგზავნის თარიღის კლებადობის მიხედვით.

ზომის სვეტში გამოსახული გამომგზავნილი წერილის ზომა. აქაც სათაურზე დაჭერისას წერილები დალაგდება ზომის მრდალობის

მიხედვით, ხოლო ხელმეორედ დაჭერისას – მომის კლებადობით.

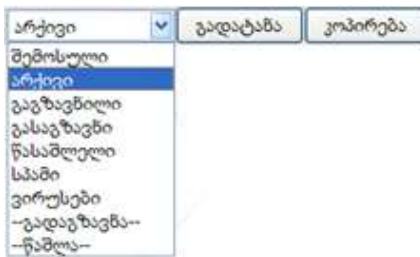
მონიშნის სტატუსის სვეტში მომხმარებელს ეძლევა საშუალება მონიშნოს წერილები ჯგუფური ფორმატირებისათვის (წაშლა, გადაწერა, გადაგანა და სხვ.).

ინტერნეტ-გვერდის ქვევით მდებარე სტრიქონის მარცხენა მიდამოში მომხმარებელს შეუძლია მოიძიოს წერილები იმის

და მიხედვით, თუ ვისგან მიიღო წერილი, ვის გაუგზავნა, თემატიკის, თარიღის, დართული ფაილების სახელის, თავსართის, ტექსტური შინაარსის ან ამ ყველაფრის მიხედვით.

სტრიქონის შუა მიდამოში მომხმარებელს შეუძლია მიუთითოს თუ რომელ გვერდზე სურს გადასვლა ან + დაჭერით ნახოს 1000 წერილი ერთად (+ დაჭერისას გამისახება -, რომელზეც დაჭერისას სია ბრუნდება ძველ მდგომარეობაში).

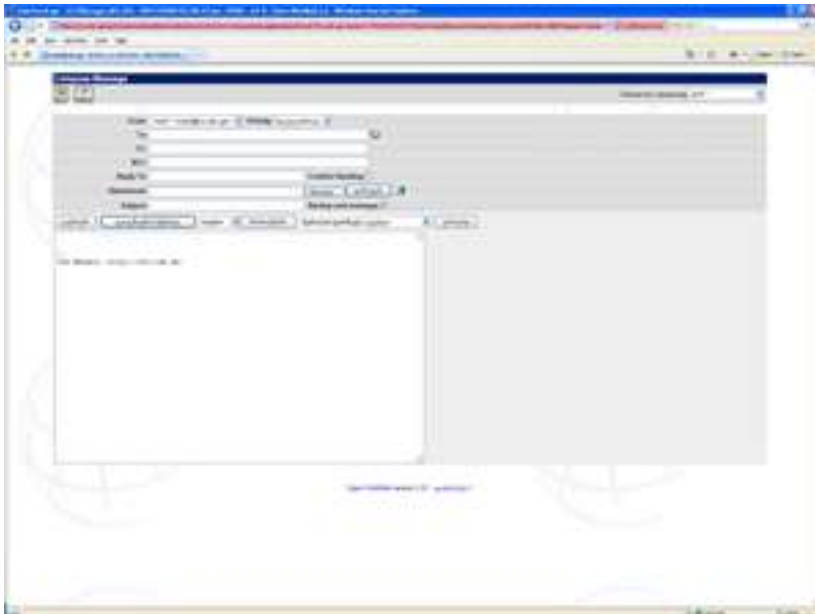
სტრიქონის მარჯვენა მიდამოში მომხმარებელს შეუძლია მიუთითოს თუ სად (რომელ ფოლდერში) უნდა გადაიტანოს ან გადაიწეროს მონიშნული წერილები. ეს შესაძლებელია

შემოსულის, არქივის, გაგზავნილის, გასაგზავნის, წასაშლელის, სპამის და ვირუსების ფოლდერებში ან გადააგზავნოთ, ან წაშალოთ. წასაშლელად ასევე მომხმარებელს შეუძლია წერილების მონიშნის შემდეგ გაააქტიუროს ზედა-მარჯვენა მიდამოში მდებარე **To Trash** ლილაკი.

განვიხილოთ მთავარი მენიუს ზოლი.

მთავარი ზოლის პირველი ღილაკი **ახალი** გამოიყენება ახალი ელექტრონული წერილის შესაქმნელად. ამ ღილაკის გააქტიურებისას

მონიტორის ეკრანზე გამოისახება ფანჯარა **Compose Message**.

მოცემულ ფანჯარაში პირველ სტრიქონში მარცხნივ გამოსახულია წინა გვერდზე დასაბრუნებელი (**Back**) და განახლების (**Refresh**) ღილაკები, ხოლო მარჯვნივ – **შრიფტის კოდირება**.

შემდეგ სტრიქონში **From** და **Priority** გამოისახება მომხმარებლის ელექტრონული მისამართი და ჩამოსაშლელ ფანჯარაში მისათითებელი წერილის პრიორიტეტი (**სასწრაფო, ჩვეულებრივი, არასასწრაფო**).

შემდეგ სტრიქონში **To** მომხმარებელმა უნდა შეიყვანოს იმ პიროვნების ელექტრონული მისამართი, ვისაც უგზავნის წერილს (აქ

შესაძლებელია რამოდენიმე მისამართის ერთდროულად მითითება, რომლებიც მძიმით იქნებიან გამოყოფილნი). თუ მომხმარებელი გაააქტიურებს გვერდზე მდებარე გადაშლილი წიგნის ნიშნაკს, მას შეუძლია სამისამართო წიგნიდან ამოიღოს მისამართი და იგი ავტომატურად ჩაიწერება სტრიქონში.

შემდეგ სტრიქონებში **CC** და **BCC** მომხმარებელს აგრეთვე შეუძლია დამატებითად შეიყვანოს იმ პიროვნების ელექტრონული მისამართი, ვისაც უნდა რომ გაუგზავნოს წერილი.

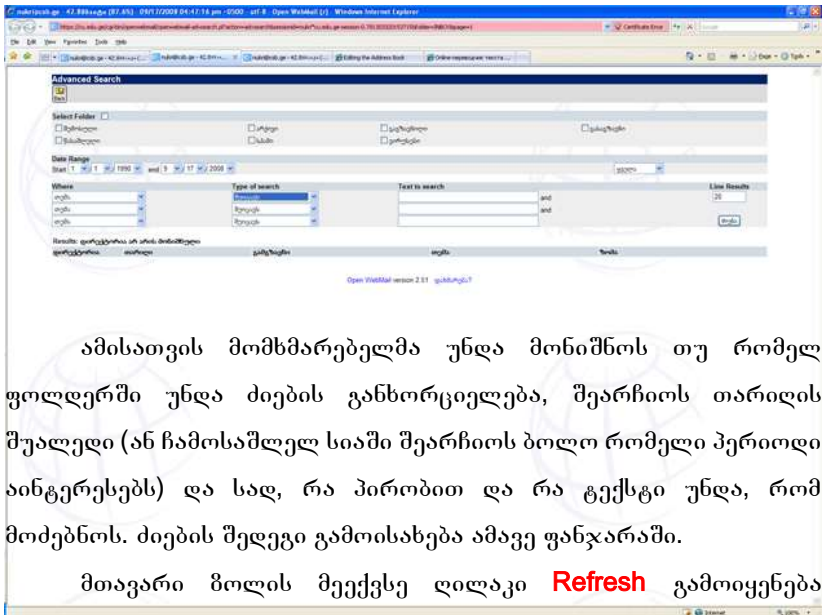
შემდეგ სტრიქონში **Reply-To** მომხმარებელს შეუძლია შეიყვანოს იმ ელექტრონული წერილის მისამართი, სადაც უნდა რომ მიიღოს პასუხი ამ წერილზე. თუ მომხმარებელმა ჩართო **Confirm Reading**, მაშინ გაგზავნილი წერილის აღრესაგის მიერ გახსნისთანავე მომხმარებელს მოუვა შეტყობინება ამის შესახებ.

შემდეგ სტრიქონში **Attachment** მომხმარებელს შეუძლია შეიყვანოს იმ ფაილების მიმართვის გზა, რომელიც მას უნდა, რომ გააყოლოს წერილს. რის შემდეგაც უნდა გაააქტიუროს ღილაკი **დამატება (Browse...)** ღილაკის მეშვეობით შესაძლებელია გასაგზავნი ფაილის მოძიება). შესაძლებელია ერთდროულად რამოდენიმე ფაილის დამატება თუ ყოველი ფაილის მოძიების შემდეგ მომხმარებელი გაააქტიურებს ღილაკს **დამატება**.

შემდეგ სტრიქონში **Subject** მომხმარებელმა უნდა მიუთითოს წერილის თემა, რათა მიმღები მიხვდეს, რომ თქვენი სახელით არ ღებულობს სპამს ან ვირუსს და დაახლოებით მაინც მიხვდეს წერილის თემას. თუ მომხმარებელი ჩართავს **Backup send message**, აღნიშნული წერილი დამახსოვრებული იქნება **Send** ფოლდერში და შემდგომში მომხმარებელს ყოველთვის ექნება შესაძლებლობა ნახოს იგი.

მთავარი ზოლის მეხუთე ლილაკი **AdvSearch** გამოიყენება წერილების დამატებითი საშუალებებით მოძიებისათვის.

ამისათვის მომხმარებელმა უნდა მონიშნოს თუ რომელ ფოლდერში უნდა ძიების განხორციელება, შეარჩიოს თარიღის შუალედი (ან ჩამოსასმელ სიაში შეარჩიოს ბოლო რომელი პერიოდი აინტერესებს) და სად, რა პირობით და რა ტექსტი უნდა, რომ მოძებნოს. ძიების შედეგი გამოისახება ამავე ფანჯარაში.

მთავარი ზოლის მეექვსე ლილაკი **Refresh** გამოიყენება ფანჯრის განახლებისათვის.

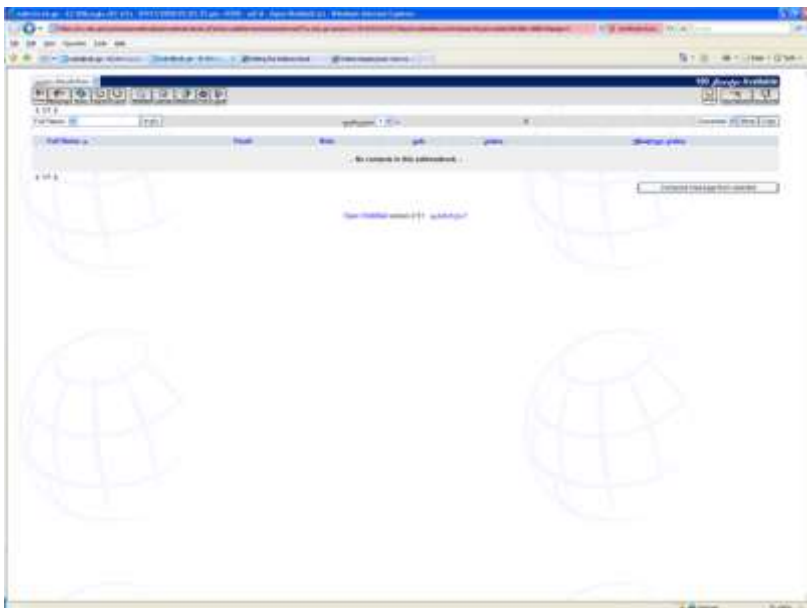
მთავარი ზოლის მეშვიდე ლილაკი **AddrBook** გამოიყენება სამი-სამართო წიგნის ფორმატირებისათვის.

გახსნილი ფანჯრის მარცხენა-ზედა მიდამოში გამოისახება შემდეგი ღილაკები:

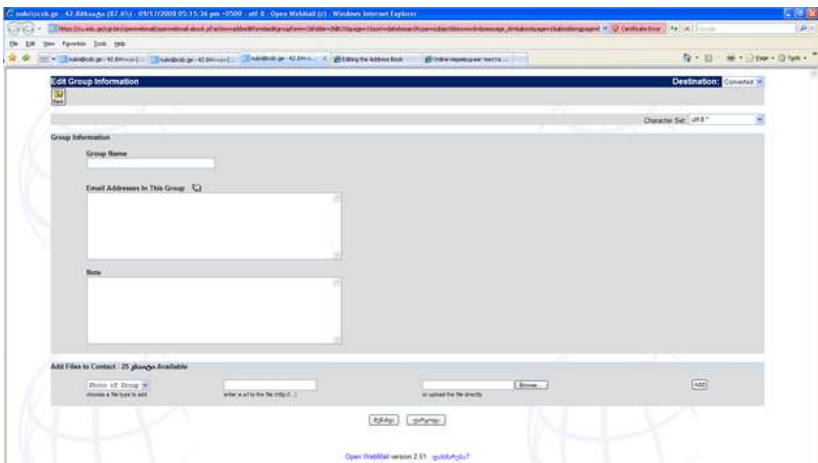
პირველი ღილაკის **ახალის** გააქტიურებისას მონიტორის

ეკრანზე გამოისახება პიროვნებაზე ინფორმაციის შემგანი ფანჯარა, რომელშიც შესაძლებელია მრავალი სახის ინფორმაციის შეგანა.

მეორე ღილაკის **NewGroup** გააქტიურებისას მონიტორის ეკრანზე გამოისახება ფანჯარა, რომელშიდაც მომხმარებელს შეუძლია დაუმატოს ახალი ჯგუფი, რომლის მიხედვითაც შესაძლებელი იქნება პიროვნების დაყოფა ელექტრონული წერილების მისამართებისა და ჯგუფის აღწერილობის მითითებით.

მესამე ღილაკის **Books** გააქტიურებისას მონიტორის ეკრანზე გამოისახება ფანჯარა, რომელშიდაც მომხმარებელს შეუძლია დაუმატოს ახალი მისამართი სამისამართო წიგნში.

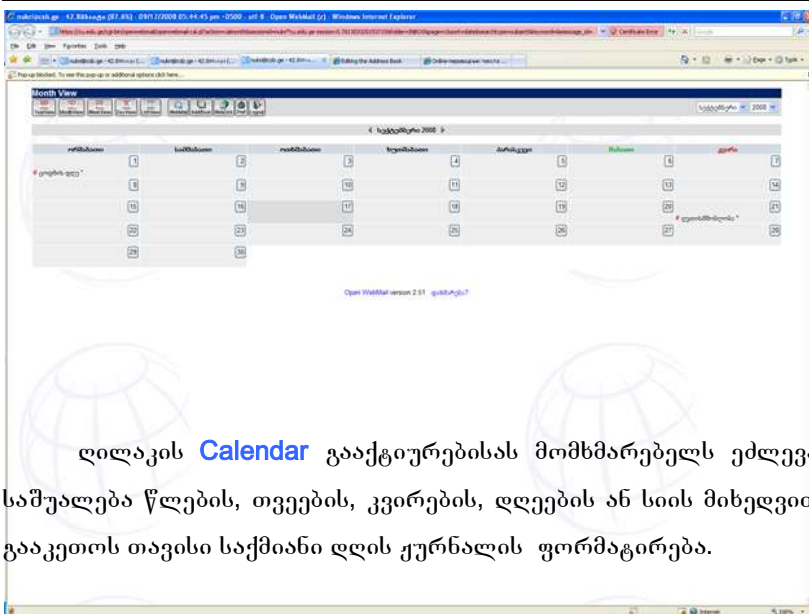
თუ მომხმარებელს სურს თავისი სამისამართო წიგნი გადაიტანოს სხვა ელექტრონულ ფოსტაში ან გადმოიტანოს სხვა ელექტრონული ფოსტიდან, მან უნდა გამოიყენოს შემდეგი ღილაკები **Import** და **Export**.

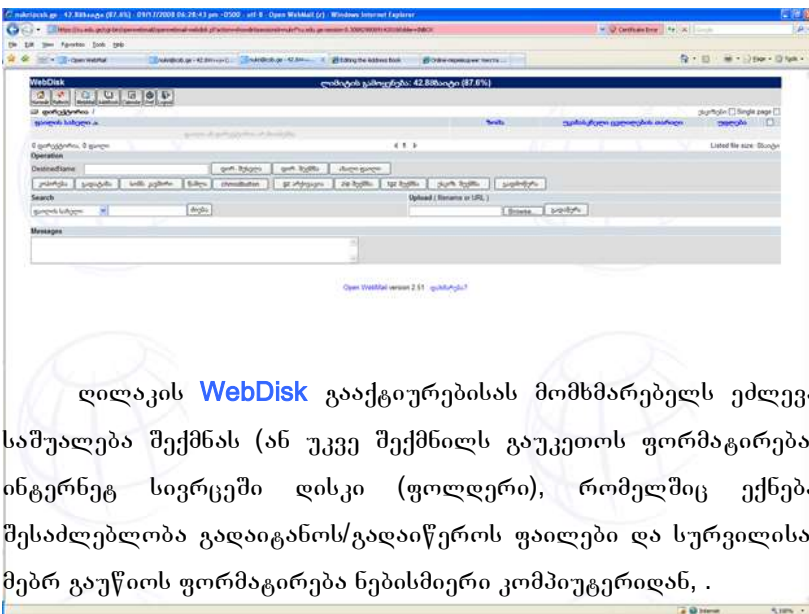
მეექვსე ღილაკის **WebMail** გააქტიურებისას პროგრამა დაბრუნდება საწყის (მთავარ) გვერდზე.

დანარჩენი ღილაკები მეორდება მთავარ გვერდზე და მათი განხილვა იქ არის შესაძლებელი.

ნ.ამილახვარი, გ.ამილახვარი - შესავალი ინტერნეტში

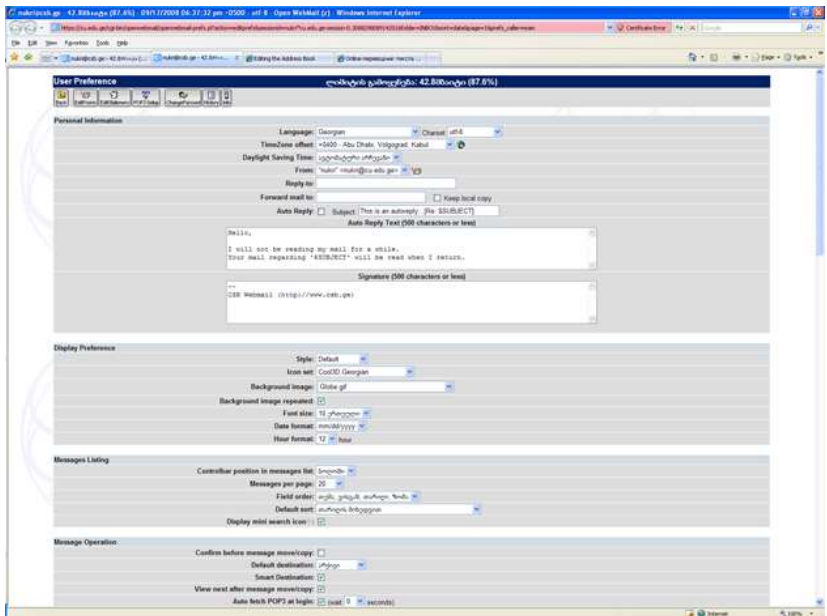
ლილაკის **Calendar** გააქტიურებისას მომხმარებელს ეძლევა საშუალება წლების, თვეების, კვირების, დღეების ან სიის მიხედვით გააკეთოს თავისი საქმიანი დღის ჟურნალის ფორმატირება.

ლილაკის **WebDisk** გააქტიურებისას მომხმარებელს ეძლევა საშუალება შექმნას (ან უკვე შექმნილს გაუკეთოს ფორმატირება) ინტერნეტ სივრცეში დისკი (ფოლდერი), რომელშიც ექნება შესაძლებლობა გადაიგანოს/გადაიწეროს ფაილები და სურვილისამებრ გაუწიოს ფორმატირება ნებისმიერი კომპიუტერიდან, .

ლილაკის **Pref** გააქტიურებისას მომხმარებელს ეძლევა საშუალება დაათვალიეროს პირადი ინფორმაცია, რომელიც განთავსებულია ინტერნეტ-სივრცეში ამ პროგრამის მეშვეობით და სურვილისამებრ გაუკეთოს მას ფორმატირება.

ბოლო ლილაკის **Logout** გააქტიურებისას მომხმარებელი გამოვა აღნიშნულ პროგრამიდან.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

ინტერნეტის საფუძვლები _____	3
საძიებო სისტემები _____	4
ელექტრონული ფოსტა _____	10